

Ruim tien jaar toolbox

Tien jaar gelden begon VCA echt populair te worden. Niet eerder was, via een naschoolse opleiding, op deze schaal aandacht besteed aan veiligheid. De motivatie tot VCA deelname was duidelijk te herleiden en financieel van aard. Een groeiende groep opdrachtgevers wilde nog slechts opdrachten geven aan VCA gecertificeerde bedrijven. Dus wilde je als contractor je grote klant behouden dan moest je bedrijf VCA gecertificeerd zijn. Zodat kon je aantonen dat veiligheid op een bepaald niveau aanwezig was.

Eén van de VCA voorwaarde was de introductie van de toolboxmeeting. Een nieuwe term voor een methode waarlangs risico's herkenbaar en bespreekbaar kunnen worden gemaakt. Nu, met vele VCA herhalingscursussen aanstaande, ontstaat een moment om deze toolboxmeeting te herwaarderen.

Toolbox

De toolboxmeeting heeft van oorsprong twee onderdelen. Overdracht van informatie over veilig werken én het bieden van een overlegvorm waarin gediscussieerd wordt over arbeid gerelateerde risico's. In de praktijk blijkt dit laatste onderdeel niet eenvoudig. Regelmatig geef ik VCA opleidingen en consequent hoor ik negatieve opmerkingen over het functioneren van de toolboxmeeting. Veel gehoorde kritiek van de medewerkers betreft het nutteloze effect. Kritiek zoals: 'Meldingen worden niet serieus genomen' en 'Altijd hetzelfde'. Hun

ervaring duidt op een gemiste kans. Een gemiste kans, want de toolboxmeeting is een waardevol instrument, zeker voor bedrijf dat zelflerend wil zijn.

Vorm verbeteren

Het discussiëren over arbeid gerelateerde risico's wordt als klaarblijkelijk lastig ervaren en vergt meer vaardigheid dan VCA te zijn opgeleid. Om de toolboxmeetings effectiever te maken zijn verschillende mogelijkheden beschikbaar. Ten eerste, voor de leidinggevende, hij zal de veiligheid gerelateerde onderwerpen meer bespreekbaar moeten krijgen. Naast informatieoverdracht zal hij de medewerkers moeten stimuleren om actief mee te discussiëren. Een geschikte methode hiervoor is om de medewerkers zich meer te laten identificeren met de onderwerpen. Bijvoorbeeld, aan de hand van

foto's van hun eigen werklocaties. Je kan zelfs de medewerkers vragen om zelf foto's te laten maken van bepaalde situaties op hun werkplek. Een andere bekende valkuil is dat men elkaar onderling verwijten gaat maken. De discussie is dan verre van opbouwend en kan eenvoudig vastlopen. Het is dan zaak om een sfeer te creëren waarin de aanwezigen vrij mogen en durven spreken. Hoe doe je dit?

Inhoud verbeteren

Het is belangrijk voor de kwaliteit van de meeting dat medewerkers zelf hun inbreng *kunnen*, *willen* en *durven* brengen. Deze drie werkwoorden geven een bron van weerstand aan die medewerkers tegenhouden.

De eerste is kunnen: het niet kunnen herkennen van werksituaties, die zich lenen voor een inbreng in de toolboxmeeting. Van de drie punten is dit de belangrijkste. Hiermee begint namelijk een gehele verbetercyclus. Simpel gesteld, zonder waarneming ontstaat nooit een melding. Ten tweede punt is willen. Het niet willen bespreken komt meestal voort uit het belang ervan niet erkennen. Kort gezegd dit idee vindt vaak zijn oorzaak in de bedrijfscultuur. Het onuitgesproken idee dat productie meer waardering krijgt dan veiligheid, kan hieraan ten grondslag liggen. En ten derde: het niet durven inbrengen van het onderwerp, omdat de leidinggevende en mogelijk zijn collega's het niet waarderen. Dit ontbreken van waardering maakt het lastig voor een bedrijf om te leren van de aanwezige ervaring op de werkvloer.

Alle deze drie vormen van weerstand kan je verminderen door de medewerker en de leidinggevende te leren praten over risico's op hun werkplek. Ik denk dat hiervoor uiteindelijk voldoende motivatie aanwezig is, omdat de aanwezige risico's de medewerker zelf uiteindelijk het meeste treft.

Tot slot

Mijn punt is dat het bespreekbaar krijgen van veiligheid gerelateerde onderwerpen belangrijk is. De discussies leveren informatie waarmee op managementniveau keuzes gemaakt kunnen worden. Keuzes die leiden tot minder risico's op de werkplek. De hiervoor benodigde investering bestaat voornamelijk uit tijd. Tijd besteden aan communicatie over veilig werken, dat is mijn advies.